

SZILASI LÁSZLÓ

*Hungarian microdose**

(ESSAY)

*Nem mondható elég következetesen:
ez nemes, ez talmi, ez érték, ez vacak.*
(Márai Sándor)

Négy ökörrrel se lehetett volna visszatartani.

Hatalmas erővel igyekezett Nyugatra (bármit jelentsen is ez), és közben valami olyasmit magyarázott a lányom, hogy régen is ez volt. Elindultak a barbárok Róma felé, mert azt gondolták, hogy ott jobb lesz nekik. Igen, gondoltam magamban, és aztán ezzel a nagy áradással el is pusztították a halhatatlan Rómát, amit aztán csak évszázadokkal később próbált majd feltámasztani a reneszánsz: furdalta a gyilkos vadakat a lelkiismeret. De azért támogattam, részben abból az önző okból, hogy tudni akartam, képes-e úgy élni Franciaországban vagy akárhol, hogy ne legyen része emigrációs érzelmekben. Azt azért mégsem akarhattam, hogy ő is kivándorló legyen.

A kivándorlás közben mindenki olyan lesz, mint amilyen valójában. Lehull róla minden, ami fölösleges. És Márai Sándor még azt is meglátta, nagyon rövid idő alatt, hogy ez a könyörtelen tétel rá is igaz. Ül a magyar író egy hatalmas, New York-i színpadon. Furulya szól a kezében, egy nyomorult tilinkó. Ki se hallatszik a nézőtérre. Nem akartam ezt, nem akartam, hogy ő is Ábel legyen Amerikában, és azt sem akartam, egyszer majd, mint Oravecz főhősének, neki is azt kelljen tanítania a fiának-lányának, hogy az autó magyarul úgy van, hogy – cáré. Meg akartam tudni, hogy a nemzeti eszme van-e még olyan erős, hogy akadályozza az európai identitás kialakulását. 2013-at írtunk ekkor, augusztus közepe volt, eszelős és buta, közép-európai forróság.

Évekkel korábban jártam a szegedi Csillag börtönben. Azt tapasztaltam, hogy a foglyoknak és a fogvatartóknak van egy közös céljuk: soha ne történjen semmi. Mert az komplikációkhoz vezethet. Baj lehet belőle. Az első híradás az volt, hogy a Nyugat olyan, mint egy előkelő börtön: senki nem akar semmiféle problémát. Olyan az egész, mint Hamburg kikötője: hatalmas tengerjárók és picike csónakok, mindenki óvatosan kerülgeti a másikat. A körültekintésről szól az egész. Ez részben azt eredményezi, hogy a közlekedésben mindig a gyengéknek van igazuk, Franciaországban még sohasem gázoltak biciklistát. Másrészt viszont azt, hogy ott megteremhetnek olyan alakok, mint Anders Behring Breivik, aki 2011. július 22-én hatvankilenc táborozó fiatalt lőtt agyon a norvégiai Utoya szigetén – nem szólt előtte senkinek.

Idővel arra jött rá, hogy Montpellier-ben az a szokás, hogy a kirekesztőket kirekesztik. Majd ha meggyógyul, visszafogadják. Aztán arra, hogy az egyetemen senki

* The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe. This publication is the part of the project "RETURN TO THE FUTURE - art, culture and new media in Central Europe after the pandemic".

se magyar, senki se francia, mindenki máshonnan jött, és arra is, hogy ő hiába tudja, ki volt az a Kálvin János, ez a tudása senkit se érdekel. És aztán arra is, hogy arrafelé sokkal több és jobb minőségű élelmet kap a pénzéért, emiatt jóval egészségesebb, és ha esetleg mégis baja lenne, a francia egészségügy jóval hamarabb gyógyítja meg. Sírni egy platánokkal szegélyezett sétányon szokott, ha pedig nagyobb volt a szomorúsága, kiment villamossal a tengerpartra, és ott nézegette a hatalmas tömegekben mozgó, rózsaszínű flamingókat. Az embereit siratta, nem a nemzetét, de a magyar társas közösséget ekkor sem kereste meg. Közben pedig azt kérdezgette magától, mi az értelme annak, hogy itt van egyedül, ezen a rettenetes tengerparton, amit 1854-ben maga a nagy Gustave Courbet is megfestett. A lányom húsz éves volt ekkor. Még nem jött rá, hogy kérdésére maga a kérdés a válasz.

És aztán jöttek a férfiak. Az egyikkel, egy gyönyörű, fiatal franciával elment Marseille-be. Ott aztán elszerette egy nála néhány évvel idősebb görög legény, aki hamar átköltöztette Athénba. Úgy gondolta, minden költözés az ő akaratából is történt. De Athénban mégis abban a helyzetben találta magát, hogy hiába ment messzire, mégiscsak utolérte a nemzeti lét iszonyata. Ő görögül nem beszél, a barátja görög barátai pedig nem ismerik az ő nyelveit. Ül a kocsmában, issza a Diplomatico nevű rumot, nincsen játszótársa. Először egy dohánycégnél dolgozik, aztán a Google-nál, tanulja a görögöt.

És aztán 2019 decemberében elindult a járvány: a kínai Vuhan városában új típusú koronavírus okozta betegség jelent meg, és a járvány gyorsan átterjedt Kína más térségeire és a világ többi részére. Később az Egészségügyi Világszervezet hivatalosan SARS-CoV-2-nek nevezte el ezt az újfajta koronavírus, az általa okozott betegség pedig a COVID-19 nevet kapta. Görögországban 2.538.168 bizonyított megbetegedés és 26.303 haláleset történt. Görögország a 2022-es nyári szezonra tervezett április közepé helyett hivatalosan március 1-jén nyitja meg, és a 2019-es rekordév anyagi eredményeit teszi céljá. A lányom nem bízott a görögökben. Tudta, mit jelent az a szó, hogy Grexit. Tudta, hogy nem szeretnek adót fizetni, tudta, hogy amíg Magyarországon katonai módszerekkel tartják fenn a rendet és az államnak való teljes alávetettség képzetét, addig a hatalmas Hellász voltaképpen fittyet hány a járványra, talán nem is volt kezelés. Tetszetős volt ez a lazaság. A lányom mégis haza akart jönni.

Először busszal járt vissza Magyarországra. Több napos út, néha egész nyári hónapokat töltött ebben az országban. Őrizte a kapcsolatait. És közben kezdte elveszíteni a kintieket, ezen aggódott. Aztán áttért a repülőre, de akkor is sokáig maradt itt: hiába őrizte a kinti kapcsolatait, az ittenieket mégiscsak kezdte elveszíteni, pedig, vég-eredményben, mire is őrizgeti őket, miért. A barátja nyaranta, tavasztól őszig, egy kempinget vezet a 74 km² összterületű Szifnosz szigetén. Vele kellene maradnia márciustól szeptemberig. Jöjjön haza télen, karácsonyra, amikor a barátja ügyis egyfolytában az AEK Athénnak szurkol, összeurópai helyszíneken, a folyton ordítózó barátaival? Mi legyen a megoldás.

Nos, mint oly sok gonosz művelet, a mikroadagolás is a gyógyszeriparból ered. Ez egy olyan technika, amellyel a kábítószerek viselkedését vizsgálják emberekben olyan alacsony dózisok beadásával, amelyek valószínűleg nem fejtenek ki az egész testre gyakorolt hatást, de elég magasak ahhoz, hogy lehetővé tegyék a sejtválaszt. Ezt 0. fázisú vizsgálatnak nevezik, és általában az I. klinikai fázis előtt végzik el annak előrejelzésére, hogy egy gyógyszer életképes-e a tesztelés következő fázisában. Az emberi mikroadagolás célja az életképtelen gyógyszerekre fordított erőforrások és az

állatokon végzett vizsgálatok mennyiségének csökkentése. (Ritkábban a mikrodózis kifejezést kis mennyiségű gyógyszer pontos adagolására is használják, és amikor ez a gyógyszeranyag folyékony is, a művelet potenciálisan átfedheti az úgynevezett mikroadagolást.)

Pszichedelikus mikroadagolásban is használnak szubküböző dózisokat, annak érdekében, hogy javítsa a kreativitást, növelje a fizikai energiaszintet, elősegítse az érzelmi egyensúlyt és növelje a teljesítményt a problémamegoldó feladatok esetében, továbbá szorongás, depresszió és függőség kezelésében. A mikroadagolás gyakorlata a 21. században egyre elterjedtebbé válik, és egyre többen igényelnék és igénylik a gyakorlat hosszú távú előnyeit – különösen a Szilícium-völgyben.

Ülnek az okos és értetlen fiatalemberek a Silicon Valleyben. Rettegnek a koronavírustól. Mikroadagolnak. És ezek a mikroadagolók (akik 5-20 mikrogrammnál nem többet vettek be bélyegből, vagy 0,1-0,3 grammot pszilocibin gombából, vagy egyéb hallucinogénekből olyan csekély mennyiséget, ami mozizást vagy trippelést még nem okoz), sokkal magasabb pontokat értek el, amikor a nyitott gondolkodást, a bölcseséget vagy a kreativitást mérték náluk, és jóval kevésbé voltak hajlamosak diszfunkcionális attitűdökre vagy negatív érzelmekre, továbbá erősebb lett az immunrendszerük. Mindez azért lehet így, mert az agykérgi funkcióik gördülékenyebbé válnak. A szilícium-völgyiek bölcs eszet és kemény védelmi rendszert doppingoltak maguknak. Hátha más is megteheti. És nem csupán a kábítószerrel.

Az athéni nő, a lányom, végeredményben arra jött rá, amire Esterházy Péter Bécs-csel kapcsolatban: néhány napig csudálatos, a fölött viszont rettentő. Bejáród a múzeumokat, és aztán hirtelen megmutatkozik a felső réteg alá befülledt, érintetlen és zsíros nemzeti szocializmus. Magyarországgal ugyanez a helyzet. A nézni- és hallgatni-valók kitöltenek néhány napot. De ha tovább maradsz, a felület alól azonnal kirobban az elementáris bunkóság, a jobbágyok és a dzsentrik gyávasága, úrhatnásága és mindent elfedő részvétlensége. Egyszer, amikor advent idején hazajöttünk Rómából, a Nyugati pályaudvar aluljáróinak dzsungelében (útítársam – akkor még – alkoholistá volt) bementünk egy kocsmába. Olyan volt, mintha a Csillagok háborújából került volna oda: szörnyűséges és bűdös mutánsok kortyolták, iszonyú cigarettafüstben, a kevertet meg a korszó kőbányait. Úgy gondolom, az athéni nő ezt a tapasztalatot próbálja megspórolni magának.

A repülőgép éppen két óra alatt jut el Athénból Budapestre. Ferihegy állomáson felül az első szegedi IC-re, menetidő: kettő óra húsz perc. A városban taxit használ. Általában csütörtökön délután érkezik a Kisfaludy utca 52.-be, és vasárnap este indul el vissza. Megalszik az anyja pesti albérletében, onnan éri el a hétfő reggeli gépét, 06.50., már Athénban ebédel, Fotomara 63. A hungarian microdose, a magyaros mikroadagolás azt jelenti tehát, hogy mindig olyan kevés időre jön Magyarországra, hogy a családján és a barátain kívül ne legyen ideje mással is találkozni. Aztán egyszer ez a szép és bölcs szokás is véget ér, és egy borzasztó napon végleg ott marad majd a hatalmas Athénban.